

Epidemiologische surveillance van bartonellose

Bartonella spp. – 2022

Auteurs: L. Geebelen, B. Kabamba-Mukadi

Hoofdpunten

- In 2022 werden er in totaal 384 infecties met *Bartonella* gemeld. Dit aantal ligt lager dan in 2021, dat al een jaar was met minder gerapporteerde infecties dan 2020.
- Net zoals in de voorgaande jaren werden opmerkelijk meer *Bartonella*-infecties gerapporteerd in de provincie Henegouwen (28,1% van alle gevallen met beschikbare gegevens).
- Infecties werden opnieuw in hoofdzaak vastgesteld tijdens de herfst- en wintermaanden. De helft van de besmette personen was jonger dan 26 jaar.

Informatiebronnen

- *Bartonella* spp.: epidemiologische surveillance door het [Nationaal referentiecentrum \(NRC\) *Coxiella burnetti-Bartonella*](#) (alle *Bartonella* species) en het [netwerk van peillaboratoria](#) (voornamelijk *Bartonella henselae*). Het NRC bestaat uit een consortium van het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), Sciensano en Cliniques Universitaires UCL Saint-Luc. Binnen het consortium staat Cliniques Universitaires Saint-Luc in voor de surveillance van *Bartonella*.
- *Bartonella*-speciestypering: epidemiologische surveillance door het [NRC](#).

Gevalsdefinitie

- *Bartonella* spp./*Bartonella henselae*:
NRC:
 - Recente infectie: (1) IgG-titer $\geq 1/1\ 280$ met IgM-positiviteit OF (2) PCR-positiviteit.
 - Vermoedelijke recente infectie: (1) IgG-titer van 1/640 met of zonder IgM OF (2) IgG-titer $\geq 1/1\ 280$ zonder IgM.
 - Twijfelachtige infectie: IgG-titer van 1/320 met of zonder IgM; dit kan een oude infectie zijn, maar ook een zeer recente infectie.Peillaboratoria:
 - Positieve serologie (IgG en IgM of significante stijging van IgG), PCR of kweek.
- *Bartonella*-speciestypering:
NRC: Positieve PCR, gevolgd door speciestypering.

Epidemiologie

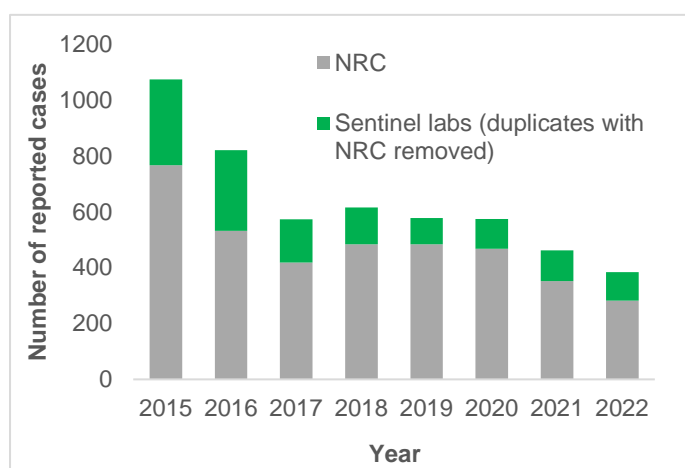
- Aantal gevallen: in 2022 werden er in totaal 384 infecties met *Bartonella* gemeld (Figuur 1a). Meer specifiek werden 282 gevallen met een *B. henselae*-infectie gerapporteerd door het NRC en 109 gevallen van bartonellose via het netwerk van peillaboratoria, waarbij zeven gevallen door beide bronnen werden gemeld. Dit aantal komt overeen met een incidentie van 3,3 gevallen per 100.000 inwoners. In vergelijking met 2021 ligt het aantal

gerapporteerde infecties in 2022 lager (Figuur 1a). Dit komt doordat het NRC minder twijfelachtige en recente infecties heeft gerapporteerd (Figuur 1b). Ook in 2021 lag het aantal meldingen door het NRC lager dan in de voorgaande jaren (Figuur 1).

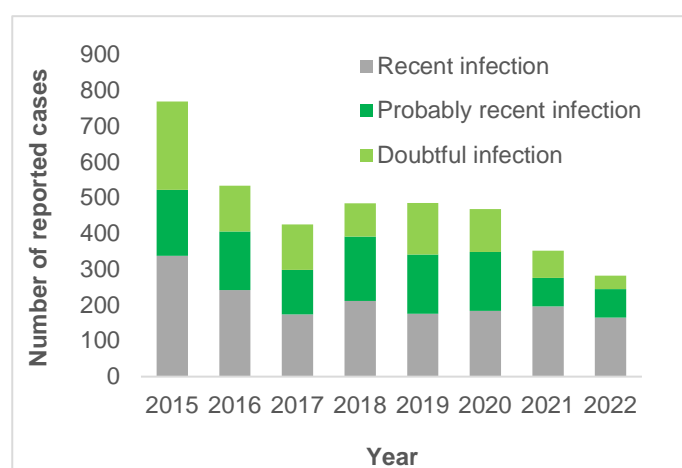
- *Bartonella*-species: alle door het NRC gemelde infecties in 2022 waren *B. henselae*-infecties; er werden, net zoals in de voorgaande jaren, geen infecties met *B. quintana* vastgesteld. Voor het netwerk van peillaboratoria zijn geen gegevens over de soort beschikbaar, maar *B. henselae* is de enige soort waarvoor de meerderheid van de laboratoria een test kan uitvoeren.
- Geslacht: net zoals de voorgaande jaren, waren er in 2022 meer infecties bij mannen dan bij vrouwen (53%).
- Leeftijd: spreiding tussen 0 en 81 jaar, met een mediaan van 26 jaar. De ongelijke verdeling, met meer gevallen in jongere leeftijdsgroepen, is vergelijkbaar met vorige jaren.
- Seizoenstrend: het typische seizoenspatroon van *B. henselae* is opnieuw duidelijk zichtbaar in 2022, met meer gevallen tijdens de herfst- en wintermaanden (Figuur 2).
- Geografische verspreiding: gegevens over de woonplaats van de patiënt waren beschikbaar voor 310 van de 384 gevallen. In die gegevens was er opnieuw een duidelijke heterogeniteit in het ruimtelijk voorkomen van gerapporteerde *Bartonella*-infecties. Rekening houdend met het aantal inwoners, werd het hoogste aantal infecties gerapporteerd in Wallonië, wat overeenkomt met de voorgaande jaren. Ook was er opnieuw een uitschieter in de provincie Henegouwen waar 28,1% van de Belgische gevallen gemeld werden. Net zoals in de periode 2015-2021, kwam ongeveer 1/3 van alle Henegouwse gevallen in 2022 uit het arrondissement Charleroi.

Figuur 1: Jaarlijks aantal gerapporteerde *Bartonella*-infecties volgens a) surveillancebron, b) classificatie binnen NRC, België, 2015 – 2022

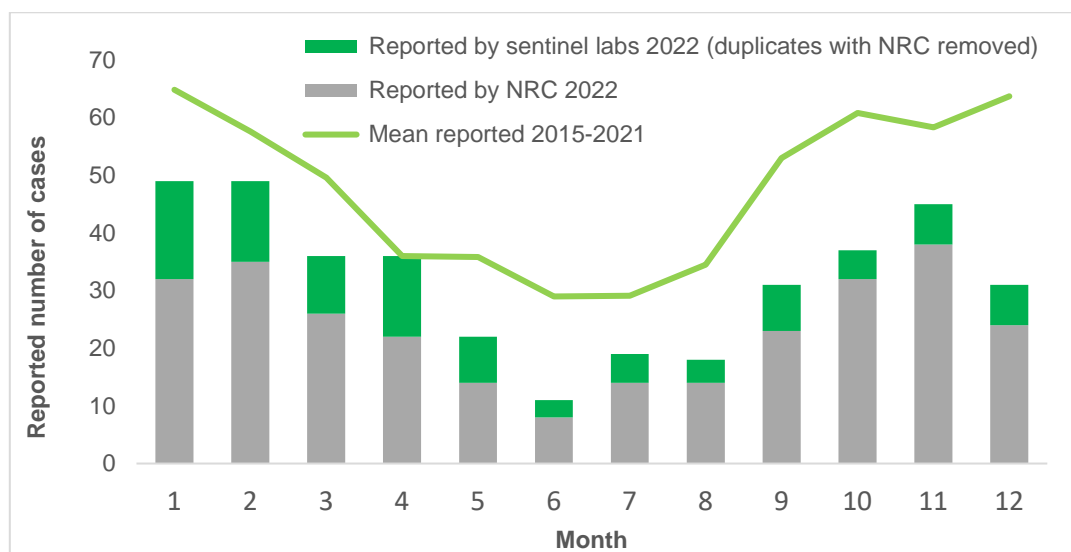
1a) (Bron: Netwerk van peillaboratoria en NRC)

1b) (Bron: NRC)

**Figuur 2: Maandelijke verdeling van gerapporteerde *Bartonella*-infecties, België, 2022
+ gemiddelde seizoenstrend 2015–2021**
(Bron: Netwerk van peillaboratoria en NRC)

Belang voor volksgezondheid

Wereldwijd zijn er meer dan 40 *Bartonella*-species beschreven, waarvan minstens 13 pathogeen voor de mens, o.a. *B. henselae*, *B. quintana*, *B. bacilliformis*, *B. elizabethae*, *B. clarridgeia*, *B. koehlerae* en *B. alsatica*. De overgrote meerderheid van de gevallen van bartonellose in België zijn gevallen van kattenkrabziekte (*B. henselae*).

In 2022 rapporteerde het NRC minder *Bartonella*-infecties dan in 2021, wat ook al een jaar was met minder gerapporteerde infecties dan in 2020. Het aantal infecties gerapporteerd door de peillaboratoria bleef stabiel. De geografische verspreiding van gerapporteerde *Bartonella*-infecties in België blijft vergelijkbaar doorheen de jaren, met telkens een hogere incidentie in Wallonië, vooral in de provincie Henegouwen.

Hoewel een *B. henselae*-infectie bij mensen met een goede weerstand vaak gepaard gaat met een milde ziekte die meestal vanzelf overgaat, kan deze ook (vooral bij mensen met een verlaagde weerstand) zeer ernstige ziekteverschijnselen veroorzaken, zoals endocarditis, bacillaire angiomatose of peliose. Er zijn echter slechts voor weinig patiënten klinische gegevens voorhanden in België.

In 2022 werden opnieuw geen gevallen van *B. quintana* gerapporteerd door het NRC. Dit bevestigt het zeldzame voorkomen van “urbane loopgravenkoorts” in België. Voor het netwerk van peillaboratoria zijn geen gegevens over de soort beschikbaar. We verwachten echter dat de overgrote meerderheid van de gevallen *B. henselae*-infecties zijn aangezien de testen worden uitgevoerd in de context van kattenkrabziekte en de gebruikte serologische testen in de overgrote meerderheid van de laboratoria gericht zijn op *B. henselae*. Desondanks komt kruisreactiviteit voor en kunnen gevallen van *B. quintana* niet worden uitgesloten.

Meer informatie

- RIVM. Richtlijn *Bartonella henselae* infectie. Beschikbaar via: <https://lci.rivm.nl/richtlijnen/bartonella-henselae-infectie>

- Centres for Disease Control and Prevention (CDC). Bartonella infection. Beschikbaar via: <https://www.cdc.gov/bartonella/index.html>